

бачений КПК України і може мати ефективніший виховний вплив ніж, наприклад, тримання під вартою.

Введення такого запобіжного заходу, як домашній арешт дає можливість скоротити кількість заарештованих, відправлених до СІЗО та ізоляторів тимчасового тримання осіб приблизно на третину, скоротити бюджетні витрати, дозволяє особам продовжити забезпечувати матеріально себе та членів своєї сім'ї, підтримувати соціальні відносини [5].

Але, слід зазначити, що в практичному застосуванні домашнього арешту є певні питання, які підлягають вирішенню в якнайкоротші терміни:

- належне фінансове забезпечення домашнього арешту, електронних засобів контролю (електронних браслетів), адже в Законі України "Про Державний бюджет України на 2013 рік" не закладено коштів на придбання електроніки для такого контролю;

- порядок закупівлі іноземних засобів контролю та порядок проведення навчання по їхньому застосуванню працівниками органів внутрішніх справ тощо.

Таким чином, закріплення в КПК України та введення в практику кримінального судочинства домашнього арешту як альтернативи тримання особи під вартою є прогресивним елементом вітчизняної системи кримінального судочинства, котрий може наблизити Україну до європейських стандартів. Запровадження з цією метою система електронного моніторингу фактично є додатковою гарантією забезпечення виконання підозрюваним чи обвинуваченим своїх процесуальних обов'язків. Але, для ефективного функціонування даної системи має бути належне фінансове забезпечення стосовно закупівлі відповідних пристроїв, підвищені вимоги до якості роботи оперативників, слідчих.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 37. – Ст. 1370.

2. Попелюшко В. О. Запобіжні заходи в новому КПК України: поняття, мета, підстави, порядок та суб'єкти застосування // Адвокат. – 2012. – №9 (144). – С. 4-6.

3. Про затвердження Положення про порядок застосування електронних засобів контролю, наказ МВС України № 696 від 09.08.2012 р. // Офіційний Вісник України. – 2012. – №76. – Ст. 3093.

4. Кучинська, О. П. Домашній арешт як запобіжний захід в кримінально-процесуальному законодавстві // О. П. Кучинська // Адвокат. – 2010. – № 7(118). – С. 17-19.

5. Фаринник В. І. Домашній арешт – альтернатива триманню під вартою // Юридичний вісник України. – 2012. – № 25[Електронний ресурс] Режим доступу:http://www.yurincom.com/ua/analytical_

УДК 343.9 (043.2)

Примаченко О.М.,

студент,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м.Київ
Науковий керівник: Мотлях О.І., к.ю.н., доцент

СПОСІБ ВЧИНЕННЯ ШАХРАЙСТВА ЯК ОДИН З ЕЛЕМЕНТІВ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Процес розбудови демократичної, соціальної та правової держави в Україні зумовлює необхідність подальшого розвитку демократичних інституцій, а також правових механізмів забезпечення охорони прав та законних інтересів людини. Зріст негативних тенденцій у суспільстві, якісні зміни злочинності набуття нею професійного, організованого та найбільш витонченого характеру, ставлять перед наукою завдання спрямовані на розробку новітніх прийомів, методів та засобів протидії кримінальним явищам. Оптимізація процесу розкриття і розслідування шахрайства є важливою проблемою, яка постає на сьогодні перед криміналістичною наукою.

Статистичні дані засвідчують, що динаміка зареєстрованих шахрайств протягом останніх 10 років не є стабільною, їх чисельність коливається в інтервалі 13-17 тис. на рік [1].

Відповідно до ст. 190 Кримінального кодексу України шахрайство – це заволодіння чужим майном або придбання права на майно шляхом обману чи зловживання довірою [2, с. 63].

Крім заволодіння чужим майном шахрайство являє собою своєрідну "інтелектуальну" злочинну діяльність. Оскільки здійснення такої діяльності передбачає, що "шахрай" у своїй свідомості розробляє різні схеми проведення шахрайської операції.

Існують різноманітні способи вчинення шахрайства, що можуть бути класифіковані за різними підставами:

а) видом шахрайства (у сфері вексельних відносин; страхових послуг; обігу житла; працевлаштування; житлового будівництва; інвестиційне шахрайство; інтернет-шахрайство; шахрайство на ринку цінних паперів; інші види шахрайства);

б) предметом посягання (заволодіння чужим майном; заволодіння грошовими коштами);

в) особою злочинця (володіє спеціальними навичками; не володіє спеціальними навичками; перебуває у трудових відносинах з підприємством; сторонньою особою; раніше не засудженою особою; засудженою за інші злочини; засудженою за ст. 190 КК України);

г) тривалістю злочину (одноразові; тривалі);

д) характером локалізації (спрямовані на вузьке коло жертв; охоплюють велике коло населення) [3, с. 157].

Способи шахрайства можуть бути поділені на види залежно від сфери соціально-економічної діяльності:

1) соціальної допомоги (підроблення документів з метою отримання пенсій чи інших видів допомоги, надання довідки про значно завищену заробітну плату з метою підвищення пенсії);

2) побутового обслуговування (отримання коштовних речей за документами своїх родичів, а також за викраденими чи знайденими документами);

3) страхування (завищення суми нанесеного збитку, що підлягає сплаті клієнтові внаслідок обумовлених страхових подій);

4) вивезення робочої сили за кордон (афери із збирання грошей у бажуючих поїхати на заробітки) тощо.

Залежно від характеру локалізації шахрайства можуть бути названі такі способи:

– спрямовані на вузьке коло жертв;

– спрямовані на широке охоплення кількості населення [4, с. 194].

Місце вчинення злочину обирається з урахуванням можливості здійснення запланованої протиправної діяльності, предмета посягання та особи жертви. Деякі спроби шахрайства реалізуються у кількох місцях, не пов'язаних між собою. Для досягнення поставленої мети, шахраї використовують і "спеціальні фірми", в яких здійснюється збирання грошей від громадян (оформлення віз чи паспортів для виїзду за кордон, різні туристичні афери, довічне страхування, підтримка клубів, побудова класичних фінансових пірамід, благодійні заходи та ін.).

Офіційні відкриті статистичні показники узагальнення й аналізу кримінальних справ про шахрайство засвідчують, що такий спосіб як заволодіння матеріальними коштами шляхом отримання цього майна за фальшивими документами зустрічався у 10,5% випадків; шляхом незаконного отримання грошових виплат – 10,2%; шляхом отримання тих чи інших товарів у кредит за фальшивими документами і ухилення від сплати суми, що залишилася – 8,6%; привласнення майна, заволодіння грошовими сумами у банківських установах шляхом використання у розрахунках між організаціями (підприємствами) фальшивих документів – 8%; шлюбні афери – 3,6%; використання грошових чи речових "ляльок" – 9%; заволодіння матеріальними цінностями без наміру виконати зобов'язання за угодою – 14,8% [5, с. 212].

Вище викладене демонструє значну частку злочинів, які кваліфікуються як шахрайство, в сумарній кількості зареєстрованих протиправних дій. Показує, що при визначенні криміналістичної характеристики шахрайства спосіб вчинення злочину посідає ключове місце в системі її елементів.

Література

1. Кримінальний кодекс України. Станом на 16 січня 2013 р. – К.: "ВЕЛЕС", 2013. – 152с.

2. Офіційний сайт МВС України /Статистика МВС України / [Електронний ресурс].-<http://mvs.gov.ua>.

3. Мусієнко О.Л. Теоретичні засади розслідування шахрайства в сучасних умовах / О.Л. Мусієнко // Проблеми законності: Респ. міжвідом. наук. зб / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Х.: НЮАУ, 2008. – Вип. 91. – С. 156- 161.

4. Шепітько В. Ю. Криміналістика: підруч. для студ. вищ. навч. закл. – / В.Ю. Шепітько. – К.: Ін Юре, 2010. – 194с.

5. Кофанов А.В. Криміналістика: питання і відповіді / Кофанов А.В., КобилянськийЛ., Кузьмічов В.С. та ін. – Навч. посіб.- К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.